

MALL HÅLLBARHETS- SÄKRING

HÅLLBARHETSSÄKRING FÖR:

A. STRATEGISK INRIKTNING

1. Hur bidrar insatsen till målbild i den regionala utvecklingsstrategin?

2. Hur påverkar insatsen prioriteringar och utmaningar i den regionala utvecklingsstrategin? (positiv/negativ/ingen påverkan)

3. Hur relevant är det att insatsen genomförs?

Hur förhåller sig insatsen till andra insatser inom den regionala utvecklingsstrategin? (T.ex. mellan eller inom de långsiktiga prioriteringarna och de utforskande kraftsamlingarna)

4. Vilka målkonflikter finns i insatsen?

Vilka ställningstaganden behöver göras för att komma vidare? (Utifrån den regionala utvecklingsstrategin)

HÅLLPLATS: TÄNKA OM? AVSLUTA?

Har vi säkerställt att insatsen går i linje med den regionala utvecklingsstrategin? Är det rätt fördelning av resurser att satsa på insatsen? Finns för stora målkonflikter som inte kommer att kunna hanteras?

Analysera ovan frågor och ta ställning till om insatsen behöver revideras innan du går vidare till B. Eller avsluta idén?

B. HÅLLBARHETSANALYS

GÖR SÅ HÄR:

1. Gör ett urval av **vilka mål för hållbar utveckling** som är mest relevanta för insatsen. Vilka mål i Agenda 2030¹ påverkas av insatsen? Finns nationella eller regionala mål som kopplar till social, miljömässig eller ekonomisk hållbarhet som är relevanta för insatsen?
2. Gör en **intressentanalys**² för att synliggöra vilka personer/funktioner/organisationer som påverkas eller påverkar insatsen. Synliggör intressenternas möjlighet till makt och inflytande samt vilka intressekonflikter som är viktiga att hantera.
3. Gå igenom **stödfrågorna** nedan. Diskutera vilken relevans frågorna har för insatsen. Finns kunskapsluckor som behöver hanteras?
4. När dessa steg har gått igenom, **besvara analysfrågorna** nedan.

¹ Hjälpmedel i form av Agenda 2030 kortlek finns på verksamhetsstöd

² [Mall för intressentanalys och fördjupad intressentanalys för makt och inflytande finns här >>](#)

STÖDFRÅGOR

Stödfrågorna syftar till att synliggöra ett nuläge samt eventuella kunskapsluckor. Detta ger stöd till bedömningen av analysfrågorna ovan. Stödfrågorna är indelade i kategoriseringarna: **makt och inflytande; utbildning och hälsa; klimat och miljö, samt; resurser och arbete**. Frågorna kan behöva anpassas/kompletteras utifrån respektive insats. Stödfrågorna omfattar perspektiv på olika nivåer: individperspektiv (vilka grupper påverkas); geografiskt perspektiv (vilka geografier påverkas), samt; samhällsperspektiv (hur påverkas samhällsstrukturer, miljö och klimat).

MAKT OCH INFLYTANDE

1. Vilka gruppers behov ligger till grund för insatsen?

2. Skiljer sig behov och förutsättningar mellan olika grupper? Eller mellan olika geografier?

3. Vilka grupper involveras för att formulera lösningarna som insatsen ska hantera?

4. Påverkas barn? Om ja, se Barnrättsbaserade beslut ⁴.

⁴ Blankett och handledning för barnrättsbaserade beslut finns här >>

5. Vilka geografiska områden kommer att påverkas av insatsen? Prioriteras landsbygd eller stad?

6. Vilka begränsande normer råder i sammanhanget?

HÄLSA OCH UTBILDNING

1. Hur bidrar insatsen till att minska hälsoklyftor mellan olika grupper?

2. Hur påverkar insatsen olika gruppers trygghet?

3. Hur påverkar insatsen olika gruppers säkerhet?

4. Hur påverkar insatsen olika gruppers möjligheter till utbildning av god kvalitet?

5. Hur bidrar insatsen till att avskaffa skillnaderna mellan könen inom utbildningsområdet?

KLIMAT OCH MILJÖ

1. Innebär insatsen ökade/minskade koldioxidutsläpp?

2. Innebär insatsen övergång från fossil till förnybar energi?

3. Innebär insatsen en ökad eller minskad energianvändning?

4. Hur ska rekyleffekter (rebound effects) motverkas?⁵

5. Bidrar insatsen till ökad/minskad konsumtion?

6. Bidrar insatsen till ökade avfallsmängder eller till mera cirkulära flöden?

7. Genereras föroreningar i form av kemikalier, partiklar eller gifter i mark, vatten eller luft genom insatsen?

⁵ Åtgärder som syftar till ökad resurseffektivitet kan ge upphov till en rekyleffekt (eng. rebound effect), som helt eller delvis eliminerar det långsiktiga syftet med åtgärderna. T.ex. bränslesnålare bilar som leder till en lägre körkostnad och därmed ökat körande. Eller ökad energieffektivitet som leder till ökad produktion.

8. Påverkar insatsen den biologiska mångfalden?

9. Har insatsen en miljöpåverkan utanför Sverige?

RESURSER OCH ARBETE

1. Bidrar insatsen till att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring?

2. I vilken omfattning kommer insatsens resurser att fördelas jämställt?⁶

3. Hur bidrar insatsen till en diversifierad arbetsmarknad?

4. Hur bidrar insatsen till att minska könssegregeringen på arbetsmarknaden?

⁶ Mellan olika grupper av kvinnor och män, t.ex. utifrån etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, ålder, socioekonomi, bostadsort.

5. Hur bidrar insatsen till innovation?⁷

7. Hur påverkar insatsen sysselsättningsgraden för grupper som har låg sysselsättningsgrad?

9. Leder insatsen till behov av kompletterande investeringar eller underhållskostnader? Hur ska dessa bekostas?

6. Hur påverkar insatsen förutsättningarna för företagande i olika former och för grupper som har låg tillgång till det företagsfrämjande systemet?

8. Hur påverkar insatsen kompetensförsörjningen?
För vilka grupper/sektorer?

⁷ Exempelvis nytänkande sätt att: identifiera behov (hos grupper, aktörer, samhälle); utforma lösningar (t.ex. metoder, processer, tjänster, produkter.); samarbeta/samhandla (mellan aktörer, sektorer, verksamhetsområden); tillvarata värderingar och perspektiv (t.ex. från marginaliserade grupper).

SAMMANFATTNING HÅLLBARHETSANALYS

Vilka mål för hållbar utveckling kommer att påverkas positivt?

(Direkt/indirekt)

Vilka mål för hållbar utveckling kommer att påverkas negativt?

(Direkt/indirekt)

Vilka målkonflikter finns i insatsen? Vilka ställningstaganden behöver göras för att komma vidare? (Utifrån hållbarhetsmålen)

HÅLLPLATS: TÄNKA OM? AVSLUTA?

Hur stor positiv påverkan skapar insatsen utifrån hållbarhetsmålen? Hur stor negativ påverkan skapar insatsen utifrån hållbarhetsmålen? Finns kunskapsluckor som behöver hanteras innan vi går vidare?

Analysera ovan frågor och ta ställning till om insatsen behöver revideras innan du går vidare till B. Eller avsluta idén?

C OCH D: HÅLLBARHETSNYCKLAR, ÅTGÄRDER OCH INDIKATORER

Hållbarhetsnycklar är faktorer som är särskilt viktiga för insatsen att beakta ur ett hållbarhetsperspektiv. Utifrån hållbarhetsanalysen (B) ska insatsens hållbarhetsnycklar definieras. Hållbarhetsnycklarna bemöter kritiska frågor kopplade till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Till exempel frågor som insatsen inte får ducka för, eller faktorer som behöver vara på plats för att skapa en positiv påverkan/minska negativ påverkan på målen för hållbar utveckling.

Hållbarhetsnycklarna ska bemöta såväl positiv som negativ påverkan på målen för hållbar utveckling. Nycklarna ska vara vägledande i insatsens fortsatta planering, genomförande och uppföljning. Utifrån de hållbarhetsnycklar som identifierats och de ställningstaganden kring målkonflikter som gjorts, ta fram åtgärder/en handlingsplan för hur hållbarhetsnycklarna ska hanteras. Det vill säga hur positiv påverkan på relevanta mål för hållbar utveckling kan stärkas, hur negativ påverkan på relevanta mål för hållbar utveckling kan minimeras och hur målkonflikter ska hanteras. Handlingsplanen behöver vara uppföljningsbar. Detta innebär att indikatorer behöver kopplas till hållbarhetsnycklarna, som fångar upp positiv och negativ förändring.

[illegible]

SAMLAD BEDÖMNING OCH BESLUTSUNDERLAG

Avslutningsvis görs en samlad bedömning av insatsens konsekvenser för social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Bedömningen ska dokumenteras utifrån om insatsen bidrar/stärker, inte påverkar/eller inte är tillämpbar, alternativt motverkar/hindrar en hållbar utveckling. Den samlade bedömningen görs fördelaktigt av eller tillsammans med någon utanför projektgruppen för att kunna få en mer objektiv bedömning och resonemang av konsekvenserna. Den samlade bedömningen ska ingå i insatsens beslutsunderlag.

FÖLJANDE SKA FRAMGÅ:

På vilket sätt bidrar insatsen till målbilden och prioriteringarna i den regionala utvecklingsstrategin?

På vilket sätt bidrar insatsen till förbättrade sociala, ekologiska och ekonomiska situationer (positiv påverkan på mål för hållbar utveckling), samt hur ska positiva effekter maximeras?

På vilket sätt bidrar insatsen till försämrade sociala, ekologiska och ekonomiska situationer (negativ påverkan på mål för hållbar utveckling), samt hur ska negativa effekter minimeras?

Vilka målkonflikter finns och hur ska de hanteras?

Finns några kvarstående frågor som kräver att någon annan aktör tar vid?